

Kvinnan i de röda skorna – trafficking via Stockholm

TEXT: BERTIL LUNDAHL

För några år sedan kom jag att hamna vid sidan om en kinesisk kvinna på Air China's plan från Peking till Stockholm. Hon var liten med bruntonat hår och hade ett par klarröda gymmaskor på sig. Innan planet lyfte spanade hon flera gånger framåt i gången som om hon väntade på någon.

Efter en stund kom vi att prata med varandra. Hon berättade att hon skulle till Xuliya vilket gjorde mig konfunderad eftersom jag inte kände till någon plats i Sverige som heter så på kinesiska. Däremot är det namnet på Syrien, men det kändes inte precis som den normala vägen att ta sig dit via Stockholm. Hon visste ingenting om Sverige, och som det snart skulle visa sig inte mycket om världen i övrigt heller. Jag bad henne visa mig sin biljett och på den stod det att hon skulle till Damaskus via Stockholm.

Hon hade bara en dryg timme på sig att byta plan så jag tänkte först skriva en lapp på engelska så hon kunde få hjälp att ta sig till planet i tid.

Men när vi fortsatte vårt samtal började jag fatta misstankar att något inte stod rätt till. Kvinnan, som var i 30-års åldern, kom från Fujianprovinsen i södra Kina, känd bl.a. för sina ”ormhuvuden” (shetou) d.v.s. människosmugglare. Hon hade aldrig gått i skolan, kunde inte läsa och verkade inte speciellt klipsk. ”Jag förstår inte varför min väninna är så dum att hon inte kom med på planet som vi kommit överens om”, sade hon.

När jag frågade om väninnan, så visade det sig att de känt varandra bara några månader. Väninnan och hon skulle åka till Syrien för att jobba på en restaurang som väninnans släkting ägde. Därifrån skulle det sedan vara lätt att ta sig vidare till Europa eller USA. Men nu kom alltså inte väninnan och här satt denna kvinna som bara kunde kinesiska på väg till ett land där få skulle kunna förstå henne.

Jag talade om för henne att kvinnor i Syrien inte hade det bättre än i Kina, utan snarare tvärtom, och att det inte skulle vara lätt att ta sig därifrån till rikare länder. Kanske var det så att väninnan inte alls hade för avsikt att åka med utan var ett ”ormhuvud”. Jag berättade att det är vanligt att kvinnor från t.ex. Östeuropa lockas till rikare länder med löften om jobb men slutar som sexslavar. Visserligen

kunde jag inte garantera att hon var lurad och skulle råka ut för samma öde men jag misstänkte det starkt.

Efterhand insåg hon att det nog måste vara så och hon började gråta och banka sig själv i huvudet.

Hon frågade om hon fick låna min mobiltelefon och ringa väninnan och sin mor meddetsamma, men jag förklarade att det inte var tillåtet att ringa från flygplan. Däremot erbjöd jag mig att tala med personalen på planet för att höra om hon kunde få åka tillbaka till Peking med samma plan. Hon hade, för formens skull, en returbiljett med hemresa om några veckor. Jag talade också om för henne att det var mer sannolikt att jag, en västerlänning som dessutom pratade kinesiska, skulle kunna påverka Air China's personal att ta med henne hem än om hon själv skulle föra sin talan.

Men hon ville vänta tills vi kom till Stockholm och ringa sin väninna och mor först innan hon fattade något beslut. En kollega till mig på planet, som fått veta vad som var på gång, lånade ut sin tjänstetelefon (tack SIDA!) och med den ringde kvinnan upp väninnan, som inte svarade, och modern. Jag fick tala med modern, som bad mig att göra vad jag kunde för att få med henne på planet tillbaka.

Först talade jag med den svenska personalen vid gaten – ingen från Air China var där då – men man hänvisade till transithallen. Där kunde man inget göra utan hänvisade till passpolis. Vi hastade vidare dit och jag förklarade situationen för en passpolis. Han var inne på samma spår som jag och följde med oss tillbaka till gaten. Om hon kom med planet tillbaka blev det i alla fall ett ärende mindre för dem att ta hand om.

Vi skyndade tillbaka till gaten och nu var en av Air China's representanter på plats. Jag förklarade situationen än en gång och bad honom ta med henne tillbaka på planet till Peking. Som väl var sa han OK och den lilla kvinnan kunde mycket lättad och tacksam sätta sig och vänta vid gaten medan jag hastade vidare till Malmöplanet.

Vad det blev av henne sedan har jag ingen aning om, men förhoppningsvis klarade hon sig bättre i Kina än vad hon skulle ha gjort i Syrien eller var hon nu hade hamnat till slut.